

Kuntalaisten oikaisuvaatimus kunnanhallituksen päätöksestä 14.9.2026 § 144 kohta 5 (irtisanomisten laajuus ja kohdentuminen sekä lakkautettavat virat ja tehtävät)

Kh 26.10.2026
313/01.01.05/2026

Valmistelija

Juha-Matti Näykki, kunnanjohtaja

Taustaa

Kunnanhallitus päätti 17.8.2026 § 119 käynnistää koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn kunnan heikentyneen taloudellisen tilanteen vuoksi. Neuvotteluesitys annettiin henkilöstön edustajille kirjallisesti 18.8.2026, ja yhteistoimintaneuvottelut käytiin 25.8.–8.9.2026. Neuvotteluissa käsiteltiin henkilöstösäästöjen tarvetta, lomautusten ja irtisanomisten laajuutta ja säästövaikutuksia sekä niille esitetyjä vaihtoehtoja. Työnantaja esitti yhteistoimintaelimen kokouksessa 8.9.2026 irtisanottavat tehtävät ja suunnitelman töiden uudelleenjärjestelystä. Yhteistoimintaelimen jäsenille varattiin tilaisuus esittää vaihtoehtoja irtisanottaville tehtävänkuvulle, mutta vaihtoehtoja ei esitetty. Neuvottelut päättyivät erimielisinä.

Kunnanhallitus päätti 14.9.2026 § 144 kohdassa 5 taloudellisista ja tuotannollisista syistä toteutettavien irtisanomisten laajuudesta ja kohdentumisesta sekä lakkautettavista viroista ja työtehtävistä seuraavaa: kirvesmiesten toimenkuvat lakkautetaan, työsuhteiset irtisanotaan ja palvelu ulkoistetaan, rakennustarkastajan työ organisoidaan uudelleen ja siirretään viranomaistehtävien osalta tekniselle johtajalle ja rakennustarkastaja irtisanotaan sekä vapaa-aikasihteerin virka lakkautetaan, vapaa-aikasihtööri irtisanotaan ja työt organisoidaan uudelleen. Kunnanhallitus päätti lisäksi, että hallintosääntö saatetaan ajan tasalle päätettyjen muutosten osalta.

Ansa Nummijärvi, Mari Heijari, Ilkka Klemola, Kaisa Perälä, Eeva-Maija Savola, Anne Övermark, Pia Autio, Irina Savosko, Roman Savosko, Tuija Ahola, Tiina Kujala, Minna Lammi, Heli Virtanen, Mirka Niemelä, Niko Peltokangas, Henna Ahola, Toni Herrala, Inka Herrala ja Vesa Luoma ovat toimittaneet kunnalle 10.10.2026 päivätyn oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus on esityslistan liitteenä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että kunnanhallitus kumoaa päätöksen 14.9.2026 § 144 kohdan 5 lainvastaisena ja virheellisessä järjestyksessä syntyneenä sekä keskeyttää kohdan 5 täytäntöönpanon, kunnes oikaisuvaatimus on ratkaistu.

Oikaisuvaatimuksen mukaan yhteistoimintamenettely ei ole täyttänyt lain tarkoitusta, koska neuvotteluihin ei ole sisältynyt kustannuslaskelmia vaihtoehtoisista ratkaisuista, työnantaja ei ole selvittänyt ja tarjonnut muuta työtä irtisanomisen vaihtoehtona eikä neuvotteluissa ole käsitelty teknisen johtajan viran vapautumista 31.7.2026. Oikaisuvaatimuksen mukaan irtisanottavien henkilökohtainen kuuleminen on ollut puutteellista, koska kuuleminen 30.9.2026 tapahtui vasta kunnanhallituksen päätöksen jälkeen.

Lisäksi oikaisuvaatimuksessa katsotaan, että rakennustarkastajan ja vapaa-aikasihteerin hallintosäännössä määrättyjä tehtäviä ja toimivaltaa ei voida siirtää ennen hallintosäännön muuttamista, ettei päätösaineistosta

ilmene, miten rakentamislain mukaiset rakennusvalvonnan tehtävät jatkossa järjestetään, että rakennustarkastajan irtisanomiselle ei ole riittävää perustetta, että kirvesmiesten työn ulkoistamisen taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty, että kunnanhallitus on ylittänyt toimivaltansa kirvesmiesten irtisanomisessa ja ettei vapaa-aikasihteerin tehtävien järjestämistä ole yksilöity riittävästi.

Sovellettavat säännökset

Kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen sekä kunnan jäsen. Kuntalain 143 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Viranhaltijalain 50 §:n mukaan oikaisuvaatimusaika viranhaltijalain 37 §:ssä tarkoitettua irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Kunnan yhteistoimintalain mukaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavasta irtisanomisesta on neuvoteltava ennen asian ratkaisemista. Neuvotteluvelvoite on täytetty, kun asiasta on neuvoteltu laissa säädetyn ajan, ellei toisin sovita. Laki ei edellytä, että neuvotteluissa päästään yksimielisyyteen.

Viranhaltijalain 37 §:n mukaan työnantaja saa irtisanoa virkasuhteen, jos viranhaltijan tehtävät ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi taloudellisista tai tuotannollisista syistä taikka työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä, eikä viranhaltijaa voida kohtuudella sijoittaa toiseen tehtävään tai kouluttaa uusiin tehtäviin. Viranhaltijalain 43 §:n mukaan viranhaltijalle on ennen irtisanomista varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kuulemisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos työnantaja on kunnan yhteistoimintalain mukaan velvollinen neuvottelemaan taloudellisella tai tuotannollisella perusteella tapahtuvan irtisanomisen perusteesta työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

Lappajärven kunnan hallintosäännön (kunnanvaltuusto 19.5.2025 § 21, voimaan 1.6.2025) 2 §:n mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta.

Hallintosäännön 54 §:n 2 momentin mukaan kunnanhallitus päättää muiden kuin toimialajohtajien ja lukion rehtorin virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta. Hallintosäännön 58 §:n mukaan kunnanhallitus päättää rakennustarkastajan ja vapaa-aikasihteerin valinnasta, ja 72 §:n mukaan irtisanomisesta päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

Rakennustarkastajan tehtävistä ja toimivallasta määrätään hallintosäännön 40 §:ssä ja vapaa-aikasihteerin tehtävistä ja toimivallasta 33 §:ssä.

Hallintosäännön 20 §:n mukaan teknisen johtajan viran ollessa avoinna teknisen johtajan tehtäviä hoitaa yhdyskuntainsinööri.

Yksilöidyt perustelut

Oikaisuvaatimuksen tutkiminen

Oikaisuvaatimuksen tekijät ovat ilmoittaneet olevansa Lappajärven kunnan jäseniä, joten heillä on kuntalain 137 §:n mukainen oikeus tehdä oikaisuvaatimus. Kunnanhallituksen 14.9.2026 kokouksen pöytäkirja asetettiin ensimmäisen kerran nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon 17.9.2026. Pykälän 144 oikaisuvaatimusohjetta täydennettiin viranhaltijalain 50 §:n mukaisesti, ja korjattu pöytäkirja asetettiin nähtäväksi 21.9.2026. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Korjatun pöytäkirjan nähtäväksi asettamisesta laskettuna

oikaisuvaatimusaika päättyi 12.10.2026, ja oikaisuvaatimus on tehty määräajassa. Viranhaltijoiden irtisanomista koskevalta osalta oikaisuvaatimusaika ei viranhaltijalain 50 §:n mukaan ole vielä alkanut kulua, eikä tämä estä oikaisuvaatimuksen tutkimista.

Yhteistoimintamenettely

Irtisanomisista on neuvoteltu kunnan yhteistoimintalain mukaisesti ennen kunnanhallituksen päätöstä. Neuvotteluesitys annettiin 18.8.2026, ja siinä esitettiin toimenpiteiden perusteet, alustava arvio enintään yhdeksästä irtisanomisesta, kohdentamisen periaatteet ja arvio toteuttamisajasta. Neuvotteluja käytiin kolme kertaa 25.8.–8.9.2026. Neuvotteluissa käsiteltiin kunnan taloudellista tilannetta ja painelaskelmaa, lomautusten ja irtisanomisten säästövaikutuksia useissa vaihtoehtoissa sekä henkilöstön edustajien esittämiä vaihtoehtoja, kuten veroprocentin korottamista, kokouspalkkioista luopumista ja harkinnanvaraisen valtionosuuden odottamista. Irtisanomisten laajuudesta esitettiin henkilöittäinen säästövaikutuslaskelma. Yhteistoimintaelimen jäsenille varattiin 8.9.2026 tilaisuus esittää vaihtoehtoja irtisanottaville tehtävänkuville, mutta vaihtoehtoja ei esitetty.

Neuvotteluvelvoite edellyttää asian käsittelyä neuvotteluissa eikä yksimielisyyttä. Neuvotteluja ei ole käyty pelkän ajan kulumisen vuoksi, vaan niissä on käsitelty toimenpiteiden perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot, ja henkilöstön edustajien kannat on kirjattu pöytäkirjoihin. Teknisen johtajan viran vapautuminen oli molempien osapuolten tiedossa, ja työnantajan irtisanomisesityksessä todettiin nimenomaisesti, että rakennustarkastajan viranomaistehtävät sisällytetään teknisen johtajan virkaan. Henkilöstön edustajilla oli siten mahdollisuus ottaa asia esille neuvotteluissa. Kunnanhallitus katsoo, että yhteistoimintamenettely on toteutettu lain mukaisesti.

Kuuleminen

Viranhaltijalain 43 §:n mukaan erillistä kuulemisvelvollisuutta ei ole, kun irtisanomisen perusteesta on neuvoteltu kunnan yhteistoimintalain mukaisesti. Rakennustarkastajan ja vapaa-aikasihteerin irtisanomisen perusteista on neuvoteltu yhteistoimintamenettelyssä. Työsopimuslain 9 luvun 2 §:n mukainen kuuleminen koskee työntekijän henkilöön liittyvillä perusteilla tapahtuvaa irtisanomista eikä taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla tapahtuvaa irtisanomista. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä kuulemisen osalta.

Hallintosäännössä määrätty toimivalta

Kunnanhallitus on toimivaltainen päättämään rakennustarkastajan ja vapaa-aikasihteerin virkojen lakkauttamisesta hallintosäännön 54 §:n 2 momentin ja näiden viranhaltijoiden irtisanomisesta hallintosäännön 58 ja 72 §:n nojalla. Hallintosäännön 33 ja 40 § määräävät viranhaltijoiden tehtävistä ja ratkaisuvallasta niin kauan kuin virat ovat olemassa. Virkasuhteet päättyvät vasta irtisanomisajan kuluttua, ja siihen saakka viranhaltijat hoitavat virkaansa ja käyttävät hallintosäännön mukaista ratkaisuvalltaa. Rakennustarkastajan irtisanomisaika päättyi 30.3.2027.

Kunnanhallituksen päätöksellä ei ole siirretty hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa toiselle viranhaltijalle päätöksentekohetkestä lukien. Rakennustarkastajan viranomaistehtävät siirtyvät teknisen johtajan virkaan vasta, kun rakennustarkastajan virkasuhde päättyy ja hallintosääntöä on muutettu. Kunnanhallitus on päättänyt, että hallintosääntö saatetaan ajan

tasalle, ja hallintosäännön muutokset käsitellään valtuustossa ennen virkasuhteiden päättymistä. Teknisen johtajan viran kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävän haun aukaisemisesta voidaan kuitenkin jo päättää.

Rakennusvalvonnan järjestäminen

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävät hoitaa rakennustarkastaja virkasuhteensa päättymiseen saakka. Sen jälkeen viranomaistehtävät hoidetaan teknisen johtajan virassa ja neuvontatehtävät rakennusvalvontasihteerin tehtävissä irtisanomisesityksen mukaisesti. Teknisen johtajan virkaan valittavalta edellytetään rakentamislain mukainen kelpoisuus rakennusvalvonnan viranomaistehtäviin. Kunta huolehtii näin rakentamislain mukaisten rakennusvalvontatehtävien järjestämisestä myös rakennustarkastajan viran lakkauttamisen jälkeen.

Rakennustarkastajan irtisanomisperuste

Rakennustarkastajan irtisanominen perustuu kunnan heikentyneeseen taloudelliseen tilanteeseen ja toiminnan uudelleenjärjestelyyn. Vuoden 2025 tilinpäätös oli 231 478,64 euroa alijäämäinen, tammi–kesäkuun 2026 tulos oli poistojen jälkeen noin 746 000 euroa alijäämäinen ja vuoden 2026 talousarvio on laadittu alijäämäiseksi. Rakennustarkastajan virka on ollut osa-aikainen, 0,6 henkilötyövuotta. Uudelleenjärjestelyssä rakennustarkastajan viranomaistehtävät yhdistetään teknisen johtajan virkaan ja neuvontatehtävät rakennusvalvontasihteerin tehtäviin, jolloin rakennustarkastajan erillistä virkaa ei enää tarvita. Lisäksi rakennustarkastajan työpanoksen myyntiä Evijärven kunnalle koskeva palvelusopimus irtisanotaan, joten myös tämä osa tehtävistä lakkaa. Rakennustarkastajan viran lakkauttamisen arvioitu säästö on vuodesta 2027 alkaen noin 28 600 euroa vuodessa sivukuluineen.

Viranhaltijan tehtävät voivat vähentyä myös siten, että ne yhdistetään toiseen virkaan tai sulautetaan laajempiin tehtäväkokonaisuuksiin, jolloin viran tehtäväkuva erillisenä kokonaisuutena lakkaa (KHO 458/2016). Teknisen johtajan virka on olemassa oleva toimialajohtajan virka, jonka tehtävät ja vaatimustaso poikkeavat olennaisesti rakennustarkastajan viran tehtävistä. Sen täyttämisessä ei siten ole kyse uuden henkilön ottamisesta rakennustarkastajan tehtäviä vastaaviin tehtäviin. Rakennustarkastajalle ei ole voitu tarjota teknisen johtajan virkaa sen ollessa tehtäviltään ja vaatimustasoltaan selvästi eri kuin lakkautettava rakennustarkastajan virka. Muita sopivia tehtäviä ei ole tämän päätöksen tekohetkellä avoinna.

Oikaisuvaatimuksessa viitattu rakennusvalvonnan ruuhkautuminen vuonna 2025 ei osoita, että rakennustarkastajan erillisen viran tarve olisi pysyvä. Rakennusvalvonnan tehtävät hoidetaan jatkossa uudelleenjärjestetyssä organisaatiossa.

Kirvesmiesten työn ulkoistaminen ja toimivalta

Kunnanhallitus vastaa hallintosäännön 2 §:n mukaan kunnan toiminnan ja talouden johtamisesta sekä henkilöstöpolitiikasta. Päätöksen kohdassa 5 kunnanhallitus on päättänyt irtisanomisten laajuudesta ja kohdentumisesta sekä siitä, että kirvesmiesten työ järjestetään jatkossa ostopalveluna. Työsopimussuhteisten kirvesmiesten irtisanomisesta päättää hallintosäännön 72 §:n mukaan palvelussuhteeseen ottava viranomainen. Kirvesmiesten irtisanomisten osalta kunnanjohtaja on esitellyt työsuhteiden päättämistä koskevan asian kunnanhallitukselle. Kirvesmiesten irtisanomisesta on päättänyt kunnanhallitus vuonna 2026.

Työsopimussuhteisen irtisanomisperusteen lainmukaisuus ratkaistaan viime kädessä yleisessä tuomioistuimessa.

Kirvesmiesten irtisanomisten arvioitu bruttosäästö on noin 58 600 euroa vuodessa sivukuluineen. Työnantaja on arvioinut kaikkien irtisanomisten reaalisesti säästövaikutukseksi noin 90 000 euroa vuodessa, kun ostopalvelut ja tehtävien uudelleenjärjestelystä johtuvat palkkakompensaatiot otetaan huomioon. Toiselle kirvesmiehelle on tarjottu eläköitymisen vuoksi vapautuvaa talonmies-laitosmiehen tehtävää.

Vapaa-aikasihteerin tehtävien järjestäminen

Vapaa-aikasihteerin tehtävien järjestäminen on yksilöity irtisanomisesityksessä tehtäväryhmittäin. Kulttuuripalvelut siirtyvät kirjastonjohtajalle, liikuntapaikkojen hallinta urheilukentänhoitajalle, liikuntavuorojen varaus ja avainhallinta rakennusvalvontasihteerille, kesäasukasyhteistyö ja vapaa-ajan markkinointi viestintä- ja elinvoimakoordinaattorille ja avustusasiat hallinto- ja taloussihteerille, ja nuorisotyö järjestetään 4H-yhdistyksen ostopalveluna ja koulun nuorisotyönä. Hyvinvoinnin toimialan sisäisistä järjestelyistä päättävät hallintosäännön mukaisesti hyvinvointivaliokunta ja sivistysjohtaja. Vapaa-aikasihteerin viran lakkauttamisen arvioitu säästö on noin 55 900 euroa vuodessa sivukuluineen.

Asian selvittäminen

Hallintolain 31 § ei edellytä tietynmuotoista kustannuslaskelmaa tai vaikutusarviointia. Kunnanhallituksella oli päätöstä tehdessään käytettävissään neuvotteluesitys, yhteistoimintaneuvottelujen pöytäkirjat, irtisanomisesitys tehtävien uudelleenjärjestelyineen, lomautusten ja irtisanomisten säästövaikutuslaskelmat, kunnan talouden toteumatiedot ja FCG:n talouden painelaskelma. Päätöksen valmisteluosassa on lisäksi todettu, ettei irtisanomisten bruttosäästö huomioi ostopalveluihin ja palkkakompensaatioihin kohdistuvaa painetta, ja arvioitu reaalin säästö tämän huomioon ottaen. Asia on siten selvitetty riittävästi.

Täytäntöönpanon keskeyttämistä koskeva vaatimus

Kunnanhallitus ratkaisee oikaisuvaatimuksen tällä päätöksellä. Vaatimus täytäntöönpanon keskeyttämisestä siihen asti, kunnes oikaisuvaatimus on ratkaistu, on siten rauennut.

Yhteenveto

Irtisanomisista on neuvoteltu kunnan yhteistoimintalain mukaisesti, ja viranhaltijoiden irtisanomisen perusteista käydyt neuvottelut korvaavat viranhaltijalain 43 §:n mukaisen kuulemisen. Kunnanhallitus on päättänyt virkojen lakkauttamisesta ja viranhaltijoiden irtisanomisesta hallintosäännön mukaisen toimivaltansa rajoissa. Hallintosäännössä rakennustarkastajalle ja vapaa-aikasihteerille määrätty toimivalta säilyy heillä virkasuhteiden päättymiseen saakka eli koko irtisanomisaajan, ja hallintosäännön muutokset tulevat voimaan irtisanomisaikojen päättyessä. Virat lakkaavat irtisanomisaikojen päättyttyä. Irtisanomisille on taloudellinen ja tuotannollinen peruste, ja asia on selvitetty riittävästi. Oikaisuvaatimus hylätään perusteettomana.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Juha-Matti Näykki

Päätösehdotus

Kunnanhallitus

1. hylkää oikaisuvaatimuksen edellä esitetyin perustein
2. toteaa, että vaatimus päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämisestä on rauennut
3. toteaa, että rakennustarkastajaa ja vapaa-aikasihteeriä koskevat hallintosäännön muutokset valmistellaan kunnanvaltuuston päätettäväksi ennen virkasuhteiden päättymistä.

Päätös

Lisätietoja antaa

kunnanjohtaja Juha-Matti Näykki, p. 044 3699 505
hallintojohtaja Maria Ahvenniemi, p. 044 3699 667
etunimi.sukunimi@lappajarvi.fi